

Monede romane de bronz din Imperiul Roman Târziu din colecția Alexandru și Aristia Aman descoperite la Sucidava-Celei (jud. Olt) și împrejurimi

Toma Rădulescu

Cele 140 de monede de bronz din colecția „Aman”¹ cronologic se eșalonează între anii: 287 – 394 d. Hr. și reflectă în bună parte circulația monetară din zona de sud a Olteniei, în special din Câmpia Romanașilor, cu privire specială asupra unui important centru romano-bizantin – Sucidava-Celei, de unde au fost recuperate și aceste monede. Ștefan Ciuceanu, în calitate de reprezentant al Comisiei Monumentelor Istorice pentru Oltenia și de director al Fundației „Alexandru și Arestia Aman”, împreună cu prof. Ilie Constantinescu, în vara anului 1911, dar și cu alte ocazii, a făcut unele deplasări cu acesta la Sucidava și în multe alte locuri din județul istoric Romanași (Romula-Reșca, Caracal, Dioști, Orlea, etc.)². Așa cum am întâlnit în arhiva Bibliotecii „Aman” din Craiova, o parte din aceste monede au fost aduse personal de către Ștefan Ciuceanu în urma deplasărilor sale efectuate în timpul vacanțelor de primăvară și vară ale elevilor. Ele au fost colectate personal de la elevii și locuitorii ai zonei de către profesorul Ilie Constantinescu, directorul Gimnaziului „Ioniță Asan” din Caracal, dar și de către Ștefan Ciuceanu și elevii săi de la Liceul „Carol I”, dar și de la alți elevi craioveni, și localnici sau din alte părți, care le aveau de la Sucidava sau din împrejurimi.

Despre monedele de după retragerea aureliană a stăpânirii romane din Dacia descoperite la Sucidava există o bogată literatură de specialitate³.

¹ Despre constituirea colecției numismatice a Muzeului „Aman” vezi Toma Rădulescu, *Colecția Alexandru și Aristia Aman. Catalog numismatic. I. Monede antice de aur și argint*, Ed. „Sim Art”, Craiova, 2008, 296 p.

² Paul-Emanoil Barbu, *Ilie Constantinescu. Profesor. Cercetător. Colectionar*, Editura ALMA, Craiova, 2008, pp. 225-226.

³ Despre emisiunile monetare descoperite la Sucidava și în împrejurimi din epoca romană târzie s-au elaborat numeroase studii, semnate de cercetători de prestigiu din care amintim: Dumitru Tudor, *Monede romane din Sucidava*, în rev. „Arhivele Olteniei”, nr. 20-21, 1941; *Trei tezaururi monetare găsite la Celei*, în „Cronica numismatică și arheologică”, XVI, 1942, pp. 121-122; *Sucidava II. Seconde (1937) et troisième (1940) compagnes de fouilles dans la fronteresse de Celei (département de Romanași)*, Dacia, VII-VIII, 1937-1940, pp. 359-400; *Unele monede barbare de bronz dintr-un tezaur de monete romane din sec. IV e.n. găsit la Celei*, în rev. „Cronica numismatică și arheologică”, IX, 1945, pp. 135-136; Bucur Mitrea, *Câteva monede romane imperiale, grecești și bizantine descoperite în împrejurimile Celeiului*, în SCN, IV, 1968, pp. 393-396; Gheorghe Poenaru Bordea, *Monedele descoperite în necropola Sucidavei în campania a XX-a (1968)*, în *Materiale și cercetări arheologice*, X, 1978, pp. 141-146; *Descoperirile monetare din cetățuia romano-bizantină de la Sucidava, cu specială privire asupra perioadei 260-328. Campanie 1966-1971*, în SCN, VI, 1975, pp. 60-106; (în colab.); *Ibidem, Contribution à l'histoire du Bas-Empire Romain à la lumière des trésors monétaires des IVe-Ve siècles, découverts à Celeiu*, Dacia, NS, 14, 1970, pp. 251-295; Octavian Toropu, *Noi contribuții la Podul lui Constantin cel Mare peste Dunăre*, în „Analele Universității Craiova”, seria istorie, I, 1972, pp. 30-32; *Romanitatea târzie și străromânia în Dacia Traiană sudcarpatică (sec. III-IX)*, Editura „Scrisul Românesc”, Craiova, 1976, pp. 205-217; Gheorghe Poenaru Bordea, *Monede din vremea Imperiului roman din colecția școlii din cartierul Celeiu al orașului Corabia, jud. Olt*, în „Studii și Cercetări de Numismatică”, XII, Buc., 1998, pp. 41-81; Ștefan Vasiliță, *Monede romane târzii descoperite la Sucidava-Celei. Colecția Gh. Georgescu-Corabia*, în vol. „Rezumatul comunicărilor Societății Numismatice Române. Secția Brașov”, p. 53; Toma Rădulescu, *Pr. prof. dr. Ion*

Prezentarea acestui lot de monede a fost făcută de noi în dorința manifestă de evidențiere a continuității cercetării Sucidavei de către Petre Gherghe, cercetare finalizată prin mai multe studii de specialitate cum sunt: *Cercetări arheologice de la Sucidava (județul Olt). Campania 2009*⁴, *Un important centru paleocreștin din nordul Dunării, Sucidava-Celei (Corabia – județul Olt), Antichități paleocreștine descoperite la Sucidava-Celei (Corabia, județul Olt)*, în colaborare cu O. Toropu⁵; *Cercetări arheologice de la Sucidava-Celei (județul Olt). Campania 2005*⁶, *Rezultatele cercetărilor arheologice de la Sucidava-Celei (județul Olt). Campania 2007*⁷, *Rezultatele cercetărilor arheologice de la Sucidava, județul Olt, efectuate în perioada 2003-2009*⁸, *Noi elemente de arhitectură în legătură cu podul lui Constantin cel Mare, descoperite la Sucidava-Celei (Județul Olt)*⁹, *Rezultatele ultimelor campanii de cercetări arheologice din interiorul cetății romano-bizantine de la Sucidava (jud. Olt)*¹⁰, *Noi elemente de arhitectură descoperite în zona cetății romano-bizantine de la Sucidava-Celei (județul Olt) în campaniile de cercetări din anii 2002 și 2003*¹¹, *Noi date în legătură cu podul lui Constantin cel Mare de la Sucidava*¹², *Noi informații cu privire la edificiile recent descoperite în cetatea romano-bizantină de la Sucidava*¹³, *O amforă ștampilată descoperită în cetatea romano-bizantină de la Sucidava (județul Olt)*¹⁴, *Cetatea romano-bizantină Sucidava: o sinteză asupra celor mai semnificative rezultate ale cercetărilor arheologice din ultimii ani*¹⁵, *O sinteză a cercetărilor arheologice dintre anii 1996-2002 de la Sucidava, județul Olt*¹⁶, *Termele cetății romano-bizantine Sucidava*¹⁷, *Repertoriul monumentelor sculpturale și inscripțiile votive din secolele II-VI p. Chr. descoperite la Sucidava*¹⁸, *Un nou umbo de scut descoperit în cetatea romano-bizantină Sucidava (județul Olt)*¹⁹ în colaborare cu Lucian Amon, *The Archaeological excavations of Sucidava (Olt County), campaign of. 2010*²⁰, *Noutăți sucidavense. O sinteză a cercetărilor din ultimii ani*²¹, (în colab. cu Lucian Amon și Mirela Cojoc), *Noi rezultate ale cercetărilor arheologice din perimetrul și zona adiacentă a cetății romano-bizantine*

Popescu-Cilieni, donator la Muzeul Olteniei a unei importante colecții de numismatică antică, medievală și modernă – catalog, în rev. „Mitropolia Olteniei”, LXVI, nr. 5-8, mai-aug., 2014, pp. 218-220, nr. 20-28.

⁴ „Analele Universității Craiova”, secția istorie; XII, nr. 2, 2007, pp. 89-94.

⁵ Rev. „Oltenia”, s.n., Muzeul Olteniei, 1997, I, nr. 1, pp. 13-23; „Mitropolia Olteniei”, LI, 1999, nr. 5-6, sept.- dec., pp. 114-124.

⁶ „Analele Universității Craiova”, secția istorie; XII, nr. 2, 2007, pp. 45-57.

⁷ Ibidem, XIII, nr. 1, 2008, pp. 327-336.

⁸ Ibidem, XV, nr. 1, 2010, pp. 37-50.

⁹ Rev. „Mitropolia Olteniei”, LVIII, 2006, nr. 9-12, sept.- dec., pp. 182-187.

¹⁰ „Drobeta”, XVI, 2006, pp. 201-206.

¹¹ În „Istorie și societate”, vol. I, Buc. 2004, pp. 11-24.

¹² „Pontica”, XL, 2007, pp. 359-370.

¹³ În vol. *Politică, diplomatie și război. Profesorul Gheorghe Buzatu la 70 de ani*, Craiova, 2009, pp. 60-69.

¹⁴ „Analele Universității Craiova”, secția istorie; XVI, nr. 1, 2011, pp. 23-26.

¹⁵ În vol. *Stat și societate în Europa*, vol. 3, Craiova, 2011, pp. 30-41.

¹⁶ Ibidem, vol. 1, Craiova, 2009, pp. 18-28.

¹⁷ Ibidem, vol. 4, Târgoviște, 2012, pp. 27-34.

¹⁸ În vol. *Continuitate istorică în spațiu și timp. Profesorul Vladimir Osiac la 70 de ani*, Craiova, 2011, pp. 86-103.

¹⁹ „Analele Universității Craiova”, secția istorie, XVII, nr. 1, 2012, pp. 7-12.

²⁰ Ibidem, XV, nr. 2, 2010, pp. 17-27.

²¹ „Muzeul Olt”, I, 2011, pp. 61-76.

*Sucidava (jud. Olt). Campania din anul 2002 (în colab. cu Lucian Amon și Florea Bâciu)*²², *Roma amphorae found at Sucidava (în colab. cu Mircea Negru)*²³, *Sucidava-Celei (Rumania) un yacimiento romano-bizantino excepcional en la frontera del Danubio (în colab.)*²⁴, *Cercetări arheologice de la Sucidava (județul Olt). Campania 2011*²⁵, *Monede descoperite la Sucidava (Corabia, jud. Olt) în campania de cercetări arheologice din 2011*²⁶, *Rezultatele preliminare ale cercetărilor arheologice de la Sucidava (județul Olt), campania 2012*²⁷ (în colab. cu Lucian Amon, Mirela Cojoc și Ștefan Vasiliță), *Opaițe firmalampen de proveniență nord italică descoperite în teritoriul Sucidavei*²⁸, *Opaițele romane și romano-bizantine descoperite în teritoriul Sucidavei*²⁹ (în colab. cu Mirela Cojoc)

Pentru ușurarea cercetării am folosit pentru lotul monetar descoperit în această zonă a Sucidavei-Celei (jud. Olt), cronologizarea propusă de Emanoil Petac și Ștefan Vasiliță, eșalonată în cinci perioade, legate de evenimentele politice și reformele monetare adiacente acestora³⁰.

Prima perioadă, cronologic este încadrată între anii 284 și 313. Pentru această perioadă se află în colecția „Aman” 29 monede de bronz, emisiuni ale împăraților Diocletianus - 2 antoninieni (nr. 1-2) - 6 follis (nr. 10-11, 14- 15, 22-23) două fracțiuni follis (nr. 16-17); Carausius – un antoninian (nr. 3); Maximianus Herculus- 2 antoninieni (nr. 4-5) - 4 follis (nr. 7, 19-21) – două fracțiuni de follis (nr. 8-9); Galerius Maximianus - 2 follis (nr. 6, 24) – fracțiune radiată (nr. 13); Constantius I Clorus – 2 follis (nr. 12, 18); Constantinus II – un follis (nr. 25), Licinius – 2 follis (nr. 26, 29); Maxentius – follis (nr. 27); Maximianus – 1 follis (nr. 28).

Deci pentru această epocă avem ca numerar: antoninieni, follis și fracțiuni de follis, emisiuni bătute în monetăriile de la Ticinum (nr. 1); Heraclea (nr. 2, 4, 5, 8, 16, 17, 29); Roma (nr. 3, 15, 23, 27); Nicomedia (nr. 6); Siscia (nr. 7, 12, 26, 28); Cyzicus (nr. 9); Aquileia (nr. 10-11, 19-22), Antiohia (nr. 13); Treveri (nr. 14); Tesalonic (18, 24-25), aceasta în funcție de perioadă și emitent.

A doua perioadă, cuprinsă cronologic între anii 313-337 ai domniei lui Constantin cel Mare, are un număr de 68 monede de bronz, emisiuni ale împăraților Constantin cel Mare - aes (nr. 30-31, 41-45, 52, 55, 65-76), follis (nr. 48), as (nr. 83-87, 90-91, 94-95) și asociațiilor săi, Licinius I – aes (nr. 32-36, 39-40, 46-47, 49-50), follis (37-38); Constantinus II – aes (nr. 51, 88-89); Licinius II – aes (nr. 56); Crispus – aes (nr. 57-60), follis (nr. 61); Helena – aes (nr. 62), Constantius II – aes (nr. 63-64, 77, 81-82, 96-97), Urbs Roma – aes (nr. 78-80, 92-93).

Ca numerar domină aes, urmat de as și follis, adică monede mărunte de bronz, specifice epocii și unei populații familiarizată cu utilizarea curentă a monedei romane de mică valoare. Monedele sunt emise în monetăriile de la: Heraclea (nr. 36, 41, 47, 53, 60,

²² Ibidem, VIII, 2003, pp. 83-90.

²³ Ibidem, XIII, nr. 1, 2008, pp. 33-41.

²⁴ „Lancia”, nr. 3. Universidad de Leon, 1998-1999, pp. 297-308.

²⁵ „Analele Universității Craiova”, secția istorie; XVI, nr. 2, 2011, pp. 25-36.

²⁶ „Studii și Cercetări de Numismatică”, XIII, 2012, pp. 141-148.

²⁷ „Analele Universității Craiova”, secția istorie; XVII, nr. 2, 2012, pp. 19-25.

²⁸ „Muzeul Olț”, II, 2012, pp. 65-78.

²⁹ Editura „Univesitaria”, Craiova, 2011, 121 p.

³⁰ *Tezaurul Academiei Române* / coord.: acad. Ionel Haiduc, acad. Păun Ion Otiman-București, Editura Academiei Române, 2012, vol. 3. Partea 1: *Monedele de aur, grecești și romane*, pp. 27-43.

67, 80, 84-85); Tesalonic (nr. 30, 31, 34, 35, 45, 59, 72-74, 78-79); Cyzic (nr. 39-40, 46, 50, 56, 62, 68, 70, 71, 75, 82, 87-88, 93); Siscia (nr. 33, 37-38, 42-43, 52, 55, 58, 76-77, 89); Constantinopol (nr. 81, 86, 90, 96); Nicomedia (nr. 48-49, 95); Antiohia (nr. 61, 63, 89); Roma (nr. 32, 52); Trier (nr. 54); Londra, Trier sau Siscia (nr. 57); monetărie incertă (nr. 64).

Din a treia perioadă, cuprinsă cronologic între anii 337 (moartea lui Constantin cel Mare) și 364 (sfârșitul dinastiei constantiniene) sunt 27 de monede de bronz, emisiuni ale împăraților: Constantius II – bronz (nr. 98, 105-111), aes (nr. 104, 113-115), follis (nr. 112); Constans – aes (nr. 99-100, 102-103, 116-117, 119), follis (nr. 118), Iulianus – follis (nr. 120-123), Iovianus – aes (nr. 124); Constantinopol – aes (nr. 101). Majoritatea monedelor sunt ca nominal aes – 13 ex., bronz – 8 ex., follis – 6 ex. Ca nominal aceste emisiuni monetare sunt bătute în monetăriile de la Tesalonic (nr. 100, 103, 110, 116, 117, 119); Siscia (nr. 98, 102, 104, 112, 115, 118); Constantinopol (nr. 99, 106-107, 111, 121, 123); Sirmium (nr. 108-109, 114, 124); Aquileia (nr. 113); Lyon (nr. 105); Nicomedia (nr. 120-121); Antiohia, nr. 101).

Pentru a patra perioadă, cuprinsă cronologic între anii 364 (proclamarea lui Valentinian I) și 378 (moartea lui Valens) avem în acest lot monetar 11 de monede de bronz, emisiuni ale împăraților: Valens – aes III (nr. 125-130); Valentinian I – aes III (nr. 131-134) și Gratianus aes II (nr. 135). Majoritatea monedelor sunt ca nominal aes III – 10 ex. și un singur exemplar aes II. Aceste emisiuni monetare sunt bătute în monetăriile de la Tesalonic (nr. 134-135); Siscia (nr. 126, 128-133); Sirmium (nr. 125); atelier neprecizat (nr. 127).

A cincea perioadă, cuprinsă cronologic între anii 378 (moartea lui Valens) și 395 (moartea lui Teodosie cel Mare) are în acest lot monetar numai 5 monede de bronz, emisiuni ale împăraților: Valentinianus II – aes I (nr. 137), aes II (nr. 139), aes III (nr. 136, 138) și Theodosius I – aes III (nr. 140) Majoritatea monedelor sunt ca nominal aes III – 2 ex. și câte un singur exemplar aes I și aes II. Aceste emisiuni monetare sunt bătute în monetăriile de la Roma (nr. 140); Tesalonic (nr. 136); Siscia (nr. 138); Nicomedia (nr. 139); Antiohia (nr. 137).

După o sumară analiză a monetăriilor existente în cadrul acestui lot monetar constituit din descoperiri întâmplătoare în cadrul Sucidavei și în împrejurimile sale înainte de primul război mondial, rezultă că majoritatea acestora provin din Peninsula Balcanică și Asia Mică, monetăriile occidentale în frunte cu cele de la Roma fiind mult mai puțin reprezentate. Ele reflectă și o realitate politică concretă generată de prezența împăraților și cezarilor în această zonă de unde și emiteau monedele necesare remunerării armatei și a unor tranzații comerciale de strictă necesitate.

Cele 140 de monede de bronz, sau în cazul antoninienilor târzii cu un mic strat de argint care s-a șters în timp sunt emise în 15 monetării. În ordinea numărului de emisiuni monetare prezentăm și monetăriile din acest lot: Siscia – 29; Thesalonic – 23; Heraclea – 16; Cyzic – 15; Constantinopol – 10; Nicomedia – 7; Roma – 7; Aquileia – 7; Antiohia – 6; Sirmium – 5; câte una – Ticinum, Treveri, Trier, Londra, monetărie incertă și atelier neprecizat.

Din analiza lotului rezultă pentru prima perioadă (284-313) o scădere a numărului de monede de la Dioclețian și până la Constantin cel Mare, determinată de criza financiară și de situația politico-militară de la Dunăre, urmată de o creștere spectaculoasă a numărului de monede de bronz emise în numele lui Constantin cel Mare și al fiilor săi

(mai ales Constantius II). În situația conferită de acest lot monetar întărește faptul, confirmat și de alte numeroase descoperiri, că un rol important l-a avut și construirea podului lui Constantin cel Mare în anii 326-328, inaugurat festiv chiar de împărat în anul 328, care lega Oescus de la sud de Dunăre de Sucidava³¹.

Numărul masiv de monede de bronz (numerar de mică valoare) demonstrează că populația locală era familiarizată cu schimburile bazate pe monedă, că monedele au aparținut daco-romanilor, locul descoperirii lor fiind în centrul urban Sucidava și împrejurimile sale. Ele confirmă teoria lui Dumitru Protase că în Oltenia, ca și în Transilvania erau prezente atelierele de la Siscia, Roma, Aquileia, Sirmium, Ticinium, dar în plus masiv de la Thesalonica, Cyzic, Constantinopol, Heraclea, dar ca și în Banat de la Sirmium, Siscia și Aquileia. Acest fapt arată orientarea Daciei postromane spre sud-est³². În cazul nostru practic întâlnim o situație apropiată în cadrul tezaurului roman de bronz datat mai târziu între anii 340 post 378 descoperit la vărsarea Jiului în Dunăre, la Bechet-Dolj, localitate relativ apropiată de Sucidava³³.

Deși nu ne-am propus să comentăm greutatea emisiunilor în funcție de cea standard pentru că am ținut cont și de cele două acțiuni de conservare a acestora în peste un secol de când au ajuns în colecții publice, constatăm că unele reforme monetare, cum este cea din anii 348-354 a lui Constantius II, a dus la o reducere a greutateii monedei de bronz semnificativă mai ales pentru emisiunile din anii 358-361, fapt reflectat și în lipsa monedelor din componența acestui lot, posibil și din acest motiv³⁴.

Stilistic constatăm, pe lângă o reprezentare mai mult simbolică a efigiei imperiale, folosirea diademei perlate, cu rozete, cu rozete și lauri, a cununii de lauri, a globului existent în mâna împăratului, în special a globului *nichefor*, personificarea Constantinopolului și Romei (probă a schimbării centrului de influență spre răsărit de la Roma la noua capitală – Constantinopol) etc.³⁵

În concluzie prezentarea la peste un secol de la recuperarea acestor emisiuni monetare descoperite în zona Sucidavei-Celei (jud. Olt) contribuie firesc la completarea unor noi date legate de circulația monetară existentă în zona Câmpiei Romaniștilor după retragerea stăpânirii romane. Descoperirea unui număr relevant de nominale de bronz arată că aici a continuat să existe o populație autohtonă daco-romană, familiarizată cu avantajele conferite de folosirea curentă a monedei romane.

³¹ Gheorghe Poenaru Bordea, *Monede din vremea Imperiului roman din colecția școlii din cartierul Celeiu al orașului Corabia, jud. Olt*, în „Studii și Cercetări de Numismatică”, XII, Buc., 1998, p. 71; despre podul lui Constantin cel Mare de la Sucidava vezi lucrările semnate de Petre Gherghe și colaboratorii, vezi și D. Tudor, *Podurile romane de la Dunărea de Jos*, Buc., 1971, pp. 151-192, și altele.

³² Detalii asupra acestei probleme vezi David Protase, *Câteva considerații privind circulația monetară în Dacia postromană și semnificația ei istorică*, în „Buletinul Societății Numismatice Române”, anii XCII-XCVII (1998-2003), Ed. Academiei Române, Buc., 2003, pp. 156-157.

³³ Delia Moisil, *Tezaurul de monede romane târzii de bronz descoperit la Basarabi, jud. Dolj*, în „Cercetări Numismatice”, VIII, Buc., 2002, pp. 112-115.

³⁴ Gheorghe Poenaru Bordea, *Monede din vremea Imperiului roman din colecția școlii din cartierul Celeiu al orașului Corabia, jud. Olt*, p. 73.

³⁵ Detalii despre acest aspect vezi la Delia Gatea, *Considerații statistice asupra utilizării unor simboluri și teme monetare în Imperiul roman târziu*, în „Cercetări Numismatice”, VII, Buc., 1996, pp. 75-84.

CATALOG

**I. De la aclamarea lui Diocletian la sfârșitul sistemului tetrarhic (284-313)
DIOCLETIANUS (284-305)**

1. Antoninianus

Av. **IMP C VAL DIOCLETIANVS AVG**. Bustul împăratului Diocletianus, radiat, cuirasat, spre dr. C.p.e.Rv. **HERCVLI CONSERVAT**. Hercules în picioare, cu privirea spre dr., ține în mâna dr. măciucă, iar pe brațul st. o blană de leu sprijinită de o stâncă.   I   C.p.e.**PXXIT**

Ax 12, G = 3,68 g, D = 21,86 x 29,08 mm; M.O., inv. 14.043/7, bine conservată, patină nobilă.

RIC V/II, p. 242, nr. 215. Ticinum, off. 6, an 287 d.Hr.

2. Antoninianus

Av. **IMP C C VAL DIOCLETIANVS P F AVG**. Bustul împăratului Diocletianus, drapat, radiat, spre dr. C.p.e.Rv. **CONCORDIA MIL-ITVM**. Diocletianus în picioare, spre dr., în ținută militară, ridică *parazonium* în mâna st., oferă Victoria pe un glob lui Jupiter situat în st., cu mâna st. Jupiter ține sceptru.   H   C.p.e.**[XXI]**

Ax 12, G = 2,89 g, D = 20,18 x 19,42 mm; M.O., inv. 14.047/4, bine conservată, patină nobilă.

RIC V/II, p. 249, nr. 284, Heraclea, off.1, an 291 d.Hr.

CARAUSIUS

3. Antoninianus

Av. **[IMP CAR]AVSIVS [P F AVG]**. Bustul împăratului Carausius, radiat, cuirasat la dr.Rv. **[FE]LICIT [TEMP]**. Felicitas în picioare, spre st., ține *caduceus* în mâna dr. și sceptru în cea st.

Ax 12, G = 1,64 g, D = 16,3 x 17,3 mm; M.O., inv. I 3253, vechi 12.423 A47/244, ștersă în parte mai ales la legendă.

RIC V/II, p. 466, nr. 30. Roma, anii 287-296 d.Hr.

MAXIMIANUS HERCULIUS (Caesar 284-286; Augustus 286-305, 307-309)

4. Antoninianus

Av. **IMP C MA MAXIMIANVS P F AVG**. Bustul împăratului Maximianus, drapat, radiat, cuirasat, spre dr. C.p.e.Rv. **CONCORDIA MILI-TVM**. Maximianus în picioare, spre dr., în ținută militară, oferă Victoria pe un glob lui Jupiter situat în st., cu mâna st. Jupiter ține sceptru, Maximianus cu st. ține *parazonium* sau sceptru.   H   C.p.e.**[XXI]**

Ax 12, G = 3,25 g, D = 20,57 x 20,03 mm; M.O., inv. I 14.045/1, bine conservată, patină nobilă.

RIC V/II, p. 289, nr. 595. Heraclea, off. 4, anii 292-295 d.Hr.

5. Antoninianus

Av. **IMP C MA MAXIMIANVS P F AVG**. Bustul împăratului Maximianus, drapat, radiat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **CONCORDIA MILI-TVVM**. Maximianus în picioare, spre dr., în ținută militară, oferă Victoria pe un glob lui Jupiter situat în st., cu mâna st. Jupiter ține sceptru, Maximianus cu st. ține *parazonium* sau sceptru.

HC C.p.e.

[XXI]

Ax 6, G = 3,15 g, D = 27,32 x 20,17 mm; M.O., inv. I 14.045/2, bine conservată, patină nobilă.

RIC V/II, p. 289, nr. 595. Heraclea, off. 4, anii 292-295 d.Hr.

GALERIUS MAXIMIANUS

6. Follis

Av. **GAL VAL MAXIMIANVS NOB CAES**. Efigia împăratului diademat la dr.

Rv. **GENIO POPV-LI ROMANI**. Genius în picioare, spre st. cu *modius* pe cap, nud cu *hlamida* pe umărul st., ține în mâna dr. flori, iar în st. *cornucopiae*. _____ C.p.e.

SMN

Ax 6, G = 6,45 g, D = 24,8 x 24,8 mm; M.O., inv. I 10.834, vechi A53/248(5), ștearsă puțin la legendă rv.

RIC VI, p. 556, nr. 28b. Nicomedia, anii 294- 295 d.Hr.

MAXIMIANUS HERCULIUS

7. Follis

Av. **IMP C MAXIMIANVS PF AVG**. Bustul împăratului Maximianus, drapat, laureat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GENIO POP-VLI ROMANI**. Genius în picioare, spre st. cu *modius* pe cap, nud cu *hlamida* pe umărul st., ține în mâna dr. *patera*, iar în st. *cornucopiae*. _____
*SIS

Ax 6, G = 8,80 g, D = 26,10 x 27,08 mm; M.O., inv. I 14.048/1, bine conservată.

RIC VI, p. 464, nr. 85b. Siscia, an 295 d.Hr.

8. Frațiune follis

Av. **IMP C M A VAL [MA]XIMIANVS P F AVG**. Bustul împăratului Maximianus, drapat, laureat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **CONCORDIA MILI-TVVM**. Maximianus în picioare, spre dr., în ținută militară, oferă Victoria pe un glob lui Jupiter situat în st., cu mâna st. Jupiter ține sceptru.

_____ C.p.e.

HA

Ax 12, G = 2,72 g, D = 20,25 x 20,13 mm; M.O., inv. I 14.042/1, bine conservată.

RIC VI, p. 331, nr. 14. Heraclea, anii 295-296 d.Hr.

9. Frațiune follis

Av. **IMP C M A MAXIMIANVS P F AVG**. Bustul împăratului Maximianus, drapat, radiat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **CONCORDIA MIL-ITVM**. Maximianus în picioare, spre dr., în ținută militară, oferă Victoria pe un glob lui Jupiter situat în st., cu mâna st. Jupiter ține sceptru.

KΔ C.p.e.

Ax 6, G = 2,19 g, D = 19,95 x 21 mm; M.O., inv. I 14.050/1, bine conservată.
RIC VI, p. 581, nr. 16b. Cyzicus, anii 295-299 d.Hr.

DIOCLETIANUS (284-305)

10. Follis

Av. **IMP C DIOCLETIANVS P F AVG.** Bustul împăratului Diocletianus, drapat, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GENIO POPV-LI-ROMANI.** Genius în picioare, spre st. cu *modius* pe cap, nud cu *hlamida* pe umărul st., ține în mâna dr. *patera*, iar în st. *cornucopiae*. ____ C.p.e.

AQP

Ax 6, G = 8,83 g, D = 25,60 x 25,33 mm; M.O., inv. I 14.043/2, bine conservată.
RIC VI, p. 314, nr. 23a. Aquileia, an 296 d.Hr.

11. Follis

Av. **IMP C DIOCLETIANVS P F AVG.** Bustul împăratului Diocletianus, drapat, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GENIO POPV-LI-ROMANI.** Genius în picioare, spre st. cu *modius* pe cap, nud cu *hlamida* pe umărul st., ține în mâna dr. *patera*, iar în st. *cornucopiae*. ____ C.p.e.

AQP

Ax 6, G = 8,99 g, D = 27,65 x 27,03 mm; M.O., inv. I 14.043/1, bine conservată.
RIC VI, p. 314, nr. 23a. Aquileia, an 296 d.Hr.

CONSTANTIUS I CHLORUS (Caesar 293-305; Augustus 305-306)

12. Follis

Av. **CONSTANTIUS NOB CAES.** Bustul lui Constantius I, laureat, drapat, la dr. C.p.e.

Rv. **GENIO POP-VLI ROMANI.** Genius în picioare, spre st. cu *modius* pe cap, nud cu *hlamida* pe umărul st., ține în mâna dr. *patera*, iar în st. *cornucopiae*. IB C.p.e.

*SIS

Ax 12, G = 7,91 g, D = 26,34 x 27,31 mm; M.O., inv. I 14.057/19, bine conservată.
RIC VI, p. 466, nr. 98. Siscia, an 296 d.Hr.

GALERIUS MAXIMIANUS

13. Frațiune radiată

Av. **GAL [VAL] MAXIMIANVS NOB CAES.** Bust, radiat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **CON[COR]DIA MIL-ITVM.** Galerius Maximianus în picioare, spre dr., în haine militare, oferă o Victorie pe un glob lui Jupiter, aflat în st., și se sprijină pe un sceptru.

A-Δ . C.p.e.

A[NT]

Ax 6, G = 1,80 g, D = 21,70 x 18,30 mm; M.O., inv. I 14.050/2, mediocru conservată.
conservată.

RIC VI, p. 622, nr. 63b. Antiohia, an 297 d.Hr.

DIOCLETIANUS (284-305)

14. Follis

Av. **IMP DIOCLETIANVS P F AVG.** Bustul împăratului Diocletianus, drapat, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GENIO POPV-LI ROMANI**. Genius în picioare, spre st. cu *modius* pe cap, nud cu *hlamida* pe umărul st., ține în mâna dr. *patera*, iar în st. *cornucopiae*. C|Γ C.p.e.

TR

Ax 6, G = 7,15 g, D = 23,80 x 24,80 mm; M.O., inv. I 14.043/4, bine conservată.

RIC VI, p. 181, nr. 170a. Treveri, anii 296-297 d.Hr.

15. Follis

Av. **IMP DIOCLETIANVS P F AVG**. Bustul împăratului Diocletianus, drapat, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GENIO POP-VLI ROMANI**. Genius în picioare, spre st. cu *modius* pe cap, nud cu *hlamida* pe umărul st., ține în mâna dr. *patera*, iar în st. *cornucopiae*. R| C.p.e.

Γ

Ax 12, G = 9,34 g, D = 26,62 x 27,12 mm; M.O., inv. I 14.043/6, bine conservată.

RIC VI, p. 357, nr. 63. Roma, anii 296-297 d.Hr.

16. Frațiune follis

Av. **IMP [C] C VAL DIOCLETIANVS P F AVG**. Bustul împăratului Diocletianus, drapat, radiat, spre dr. C.p.e.

Rv. **CO[N]CORDIA MILI-TVM**. Diocletianus în picioare, spre dr., în ținută militară, oferă Victoria pe un glob lui Jupiter situat în st., cu mâna st. Jupiter ține sceptru.

_____ C.p.e.

HE

Ax 12, G = 2,26 g, D = 20,45 x 20,35 mm; M.O., inv. I 14.056/33, bine conservată.

RIC VI, p. 532, nr. 21. Heraclea, anii 297-298 d.Hr.

17. Frațiune follis

Av. **IMP C C VAL DIOCLETIANVS P F AVG**. Bustul împăratului Diocletianus, drapat, radiat, spre dr. C.p.e.

Rv. **CONCORDIA MIL-ITVM**. Diocletianus în picioare, spre dr., în ținută militară, oferă Victoria pe un glob lui Jupiter situat în st., cu mâna st. Jupiter ține sceptru.

_____ C.p.e.

HE

Ax 12, G = 2,26 g, D = 19,15 x 18,58 mm; M.O., inv. I 14.056/22, bine conservată.

RIC VI, p. 532, nr. 21. Heraclea, anii 297-298 d.Hr.

CONSTANTIUS I CHLORUS (Caesar 293-305; Augustus 305-306)

18. Follis

Av. **FL VAL CONSTANTIVS NOB CAES**. Bustul lui Constantius I, laureat, la dr. C.p.e.

Rv. **GENIO POPV-L-I ROMANI**. Genius în picioare, spre st. cu *modius* pe cap, nud cu *hlamida* pe umărul st., ține în mâna dr. *patera*, iar în st. *cornucopiae*. _____ C.p.e.

TSB ?

Ax 12, G = 10,65 g, D = 28,67 x 27,85 mm; M.O., inv. I 14.046, bine conservată, patină nobilă.

RIC VI, p. 512, nr. 20a. Tesalonic, anii 298-299 d.Hr.

MAXIMIANUS HERCULIUS (Caesar 284-286; Augustus 286-305, 307-309)

19. Follis

Av. **IMP MAXIMIANVS P F AVG**. Bustul împăratului Maximianus, drapat, laureat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **SACRA MONET AVGG ET CAESS NOSTR**. Moneta în picioare, spre st., ține în mâna dr. balanța, iar în st. *cornucopiae*. ____ C.p.e.

AQT

Ax 12, G = 9,28 g, D = 26,68 x 24,75 mm; M.O., inv. I 14.044/3, bine conservată.

RIC VI, p. 315, nr. 29b. Aquileia, an 300 d.Hr.

20. Follis

Av. **MAXIMIANVS NOB CAES AVG**. Bustul împăratului Maximianus, drapat, laureat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **SACRA MONET AVGG ET CAESS NOSTR**. Moneta în picioare, spre st., ține în mâna dr. balanța, iar în st. *cornucopiae*. | V C.p.e.

AQT

Ax 6, G = 10,89 g, D = 27,55 x 26,82 mm; M.O., inv. I 14.044/1, bine conservată.

RIC VI, p. 315, nr. 32b. Aquileia, an 301 d.Hr.

21. Follis

Av. **MAXIMIANVS NOB CAES**. Bustul împăratului Maximianus, drapat, laureat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **SACRA MONET AVGG ET CAESS NOSTR**. Moneta în picioare, spre st., ține în mâna dr. balanța, iar în st. *cornucopiae*. | VI C.p.e.

AQT

Ax 6, G = 7,58 g, D = 25,10 x 25,16 mm; M.O., inv. I 14.044/2, bine conservată.

RIC VI, p. 316, nr. 36b. Aquileia, anii 302-303 d.Hr.

DIOCLETIANUS (284-305)

22. Follis

Av. **IMP DIOCLETIANVS P F AVG**. Bustul împăratului Diocletianus, drapat, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **SACR MONET AVGG ET CAESS NOSTR**. Moneta în picioare, spre st., ține în mâna dr. balanța, iar în st. *cornucopiae*. | VI C.p.e.

AQS

Ax 12, G = 10,79 g, D = 28,17 x 28,08 mm; M.O., inv. I 14.043/3, bine conservată.

RIC VI, p. 316, nr. 35a. Aquileia, anii 302-303 d.Hr.

23. Follis

Av. **IMP C DIOCLETIANVS P F AVG**. Bustul împăratului Diocletianus, drapat, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **SACRA MON VRB AVGG ET CAESS NN**. Moneta în picioare, spre st., ține în mâna dr. balanța, iar în st. *cornucopiae*. | * C.p.e.

R . P

Ax 12, G = 8,20 g, D = 27,64 x 26,87 mm; M.O., inv. I 14.043/5, bine conservată.

RIC VI, p. 362, nr. 103a. Roma, anii 302-303 d.Hr.

GALERIUS MAXIMIANUS (Caesar 293-305; Augustus 305-311)

24. Follis

Av. **GAL VAL MA[XIMIA]NVS NOB CAES.** Bustul împăratului Maximianus, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GENIO POPV-[L]-I ROMANI.** Genius în picioare, spre st. cu *modius* pe cap, nud cu *hlamida* pe umărul st., ține în mâna dr. *patera*, iar în st. *cornucopiae*. ·|Δ C.p.e.

T S

Ax 12, G = 7,93 g, D = 27,34 x 27,86 mm; M.O., inv. I 14.055, perforată și lipsă o parte sus.

RIC VI, p. 512, nr. 24b. Tesalonic, anii 302-303 d.Hr.

CONSTANTINUS II (Caesar 317-337)

25. Follis

Av. **CONSTANTIUS FIL AVGG.** Bustul lui Constantius II, laureat, la dr. C.p.e.

Rv. **GENIO CA-ESARI[S]** Genius în picioare, spre st. cu *modius* pe cap, nud cu *hlamida* pe umărul st., ține în mâna dr. *patera*, iar în st. *cornucopiae*. * | Δ C.p.e.

·SM·T[S·]

Ax 12, G = 6,49 g, D = 24,40 x 25,58 mm; M.O., inv. 14.057/7, ștearsă parțial la legendă av-/rv, patină nobilă.

RIC VI, p. 514, nr. 32 b. Tesalonic, decembrie 308- mai 310 d.Hr.

LICINIUS

26. Follis

Av. **[IM]P LIC LICINIVS P F AVG.** Bustul împăratului Licinius, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GENIO A-V[GVS]TI.** Genius în picioare, spre st. cu *modius* pe cap, nud cu *hlamida* pe umărul st., ține în mâna dr. *patera*, iar în st. *cornucopiae*. ·|A

SIS

Ax 12, G = 4,93 g, D = 24,74 x 24,81 mm; M.O., inv. I 14.051/1, lipsă o parte margine, patină nobilă.

RIC VI, p. 479, nr. 198b. Siscia, anii 309-310 d. Hr.

MAXENTIUS

27. Follis

Av. **IMP C MAXENTIVS P F AVG.** Bustul împăratului Maxentius, laureat, drapat, cuirasa, spre dr. C.p.e.

Rv. **CONSERV-VRB SVAE.** Roma din față, stând, cu capul spre st., într-un templu *hexastyl*, în dr. ține un glob, iar în st. sceptru; scut la partea st. a scaunului; *acroteria*, coroană din față, jos _____ C.p.e.

[REP]-Q

Ax 6, G = 5,01 g, D = 25,36 x 29,57 mm; M.O., inv. I 14.057/17, bine conservată, patină nobilă.

RIC VI, p. 382, nr. 258. Roma, anii 310 - 311 d.Hr.

MAXIMIANUS

28. Follis

Av. **IMP MAXIMIANVS P F AVG.** Bustul împăratului Maximianus, drapat, laureat, cuirasa, spre dr. C.p.e.

Ax 6, G = 3,69 g, D = 22,22 x 20,82 mm; M.O., inv. I 14.052/3, bine conservată, patină nobilă.

RIC VI, p. 388, nr. 323c, Roma, anii 312 – 313 d.Hr.

33. AES

Av. **IMP LIC LICINI[VS] P F AVG**. Bustul împăratului Licinius, drapat, laureat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **IOVI C[ONS]ERVATORI AVGG NN**. Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un fulger, cu st. se sprijină de sceptru; un vultur în față la picioare în st. cu coroană în cioc. IA C.p.e.

SIS

Ax 12, G = 3,68 g, D = 20,85 x 23,53 mm; M.O., inv. I 14.049, bine conservată.

RIC VI, p. 484, nr. 232a. Siscia, anii 312 - început 313 d.Hr.

34. AES

Av. **IMP LIC LICINIVS P F AVG**. Bustul împăratului Licinius, drapat, laureat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **IOVI CONSERVATORI AVGG NN**. Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un glob, cu st. se sprijină de sceptru; un vultur în față la picioare în st. cu coroană în cioc. _____ C.p.e.

T . S . Δ

Ax 12, G = 2,71 g, D = 21,45 x 22,85 mm; M.O., inv. I 14.052/10, bine conservată.

RIC VI, p. 519, nr. 59. Tesalonic, anii 312 - 313 d.Hr.

35. AES

Av. **IMP LIC LICINIVS P F AVG**. Bustul împăratului Licinius, drapat, laureat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **IOVI CONSERVATORI AVGG NN**. Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un glob, cu st. se sprijină de sceptru; un vultur în față la picioare în st. cu coroană în cioc. _____ C.p.e.

T . S . Δ

Ax 12, G = 3,13 g, D = 21,47 x 20,92 mm; M.O., inv. 14.052/8, bine conservată.

RIC VI, p. 519, nr. 59. Tesalonic, anii 312 - 313 d.Hr.

36. AES

Av. **IMP C VAL LICIN LICINIVS P F AVG**. Efigia împăratului Licinius, drapat, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **IOVI [CO]NSER-VATORI AVGG**. Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un glob, cu st. se sprijină de sceptru; un vultur în față la picioare, în st. cu coroană în cioc. IA C.p.e.

SMHT'

Ax 12, G = 2,22 g, D = 20,27 x 21,27 mm; M.O., inv. I 14.051/2, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 542, nr. 6. Heraclea, anii 313 - 314 d.Hr.

37. Follis

Av. **IMP LIC LICINIVS P F AVG**. Bustul împăratului Licinius, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **IOVI CON-SERVATORI**. Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un fulger, cu st. se sprijină de sceptru; un vultur în față la picioare în st. cu coroană în cioc. | Γ C.p.e.

SIS

Ax 6, G = 3,09 g, D = 20,20 x 20,59 mm; M.O., inv. I 14.052/11, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 423, nr. 8. Siscia, anii 313- 315 d.Hr.

38. Follis

Av. **IMP LIC LICINIVS P F AVG**. Bustul împăratului Licinius, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **IOVI CON-SERVATORI**. Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un fulger, cu st. se sprijină de sceptru; un vultur în față la picioare în st. cu coroană în cioc. | € C.p.e.

SIS

Ax 6, G = 3,09 g, D = 20,02 x 20,72 mm; M.O., inv. I 14.052/12, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 423, nr. 8. Siscia, anii 313- 315 d.Hr.

39. AES

Av. **IMP C VAL LICI LICINIVS P F AVG**. Bustul împăratului Licinius, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **IOVI CONS-ERVATORI**. Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un fulger, cu st. se sprijină de sceptru; un vultur în față la picioare în st., cu coroană în cioc. | B C.p.e.

SMK

Ax 6, G = 3,21 g, D = 22,01 x 19,65 mm; M.O., inv. I 14.052/6, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 643, nr. 4. Cyzicus, anii 313- 315 d.Hr.

40. AES

Av. **IMP C VAL LICI LICINIVS P F AVG**. Bustul împăratului Licinius, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **[IOVI CONS]-ERVATORI**. Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un fulger, cu st. se sprijină de sceptru; un vultur în față la picioare în st., cu coroană în cioc. | H C.p.e.

[SMK]

Ax 12, G = 2,20 g, D = 18,32 x 18,72 mm; M.O., inv. I 14.052/9, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 643, nr. 4. Cyzicus, anii 313- 315 d.Hr.

CONSTANTINUS – Constantin cel Mare (Caesar 306-307; Augustus 307-337)

41. AES

Av. **IMP C CONSTANTINVS P F AVG**. Efigia împăratului Constantin cel Mare, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **IOVI CONSER-VATORI AVGG**. Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un glob, cu st. se sprijină de sceptru; un vultur în față la picioare în st. cu coroană în cioc. | € C.p.e.

SMHT

Ax 12, G = 2,90 g, D = 21 x 20,9 mm; M.O., inv. I 3275/1, vechi 12.385, A64/254(4), bine conservată.

RIC VII, p. 542, nr. 5. Heraclea, anii 313 – 314 d.Hr.

42. AES

Av. **IMP CONSTANTINVS P F AVG.** Bustul împăratului Constantin cel Mare, drapat, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **IOVI CONS-ERVATORI.** Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un glob, cu st. se sprijină de sceptru; un vultur în față la picioare în st. cu coroană în cioc. I B C.p.e.

SIS

Ax 12, G = 2,61 g, D = 21,38 x 20,13 mm; M.O., inv. I 14.057/6, bine conservată.

RIC VII, p. 423, nr. 6. Siscia, anii 313 – 315 d.Hr.

43. AES

Av. **IMP CONSTANTINVS AVG.** Bustul împăratului Constantin cel Mare, drapat, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **IOVI CON-SERVATORI.** Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un glob, cu st. se sprijină de sceptru; un vultur în față la picioare în st. cu coroană în cioc. I A C.p.e.

SIS

Ax 12, G = 3,62 g, D = 20,45 x 21,57 mm; M.O., inv. 14.057/4, bine conservată.

RIC. VII, p. 423, nr. 7. Siscia, anii 313 – 315 d.Hr.

44. AES

Av. **IMP CONSTANTINVS P F AVG.** Bustul împăratului Constantin cel Mare, drapat, laureat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **SOLI INV-I-CTO COM[ITII].** Sol, în picioare din față, spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna st. ține un glob. T I F (sub litera T *). C.p.e.

PLG

Ax 6, G = 2,34 g, D = 18,13 x 18,80 mm; M.O., inv. I 14.056/12, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 123, nr. 16. Lyons, anii 314 – 315 d.Hr.

45. AES

Av. **IMP C CONSTANTINVS P F [AV]G.** Efigia împăratului Constantin cel Mare, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **[IO]VI CONSE-RVATORI AVGG.** Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un glob, cu st. se sprijină de sceptru; un vultur în față la picioare în st. cu coroană în cioc. TS·B C.p.e.

·TS·B

Ax 12, G = 2,22 g, D = 22,5 x 22,5 mm; M.O., inv. I 3275/2, vechi 12.378, A45/240(7), mediocru conservată.

RIC VII, p. 498, nr. 2. Tesalonic, anii 313 – 316 d.Hr.

LICINIUS I

46. AES

Av. **IMP C VAL LICIN LICINIVS P F AVG.** Bustul împăratului Licinius, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **IOVI CONS-ERVATORI**. Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un fulger, cu st. se sprijină de sceptru; un vultur în față la picioare în st., cu coroană în cioc. I VIII C.p.e.

SKM

Ax 12, G = 2,98 g, D = 22,37 x 22,39 mm; M.O., inv. I 14.052/5, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 644, nr.6. Cyzicus, anii 316- 317 d.Hr.

47. AES

Av. **IMP LICINI-NIVS AVG**. Bustul împăratului Licinius, spre st., laureat, drapat, glob, sceptru în mâna st., *mappa* în dr. C.p.e.

Rv. **PROVIDEN – TIAE AVG**. Arc de triumf cu două turnulețe, o steluță deasupra, jos semnele monetăriei MHTA C.p.e.

MHTA

Ax 12, G = 3,11 g, D = 19,76 x 19,74 mm; M.O., inv. I 14.052/2, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 545, nr.17. Heraclea, an 317 d.Hr.

CONSTANTINUS – Constantin cel Mare (Caesar 306-307; Augustus 307-337)

48. Follis

Av. **IMP CONSTA-NT[I]NVS AVG**. Bustul împăratului Constantin cel Mare, spre st., laureat, drapat, glob, sceptru în mâna st., *mappa* în dr. C.p.e.

Rv. **IOVI CONS-ERVATORI AVGG**. Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un glob, cu st. se sprijină de sceptru;

ramură | Δ C.p.e.

SMN

Ax 12, G = 2,97 g, D = 18,08 x 19,68 mm; M.O., inv. I 14.056/9, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 603, nr. 23. Nicomedia, anii 317 – 320 d.Hr.

LICINIUS

49. AES

Av. **IMP LICINI-NIVS AVG**. Bustul împăratului Licinius, spre st., laureat, drapat, glob, sceptru în mâna st., *mappa* în mâna dr. C.p.e.

Rv. **IOVI CONS-ERVATORI AVGG**. Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un glob, cu st. se sprijină de sceptru.

crengută | B C.p.e.

SMN

Ax 12, G = 3,11 g, D = 17,68 x 21,20 mm; M.O., inv. I 14.052/4, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 644, nr. 24. Nicomedia, anii 317 - 320 d.Hr.

50. AES

Av. **IMP LICINI-NIVS AVG**. Bustul împăratului Licinius, spre st., laureat, drapat, glob, sceptru în mâna st., *mappa* în dr. C.p.e.

Rv. **IOVI CONS-ERVATORI AVGG**. Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un glob, cu st. se sprijină de sceptru.

cunună | Δ C.p.e.

SMK

Ax 12, G = 3,50 g, D = 17,29 x 18,75 mm; M.O., inv. I 14.052/1, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 644, nr. 9. Cyzicus, anii 317 - 320 d.Hr.

CONSTANTINUS II (Caesar 317-337)

51. AES

Av. **CONSTANTINVS IVN NOB C.** Efigia lui Constantin II, drapat, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **CAESARVM NOSTRORVM.** Legendă circulară; pe două rânduri într-o coroană de lauri **VO[T]/V** _____ C.p.e.

ASIS

Ax 12, G = 3,62 g, D = 20,45 x 21,57 mm; M.O., inv. I 14.057/16, bine conservată.

RIC VII, p. 443, nr. 157. Siscia, an 320 d.Hr.

CONSTANTINUS – Constantin cel Mare (Caesar 306-307; Augustus 307-337)

52. AES

Av. **CONSTAN-TINVS AVG.** Bust, Constantin I, drapat, laureat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **D N CONSTANTINI MAX AVG.** Legendă circulară; pe două rânduri într-o coroană de lauri **VOT/XX** _____ C.p.e.

PT

Ax 12, G = 3,12 g, D = 18,98 x 18,62 mm; M.O., inv. I 14.056/24, bine conservată;

RIC VII, p. 321, nr. 237, a doua serie. Roma, an 321 d.Hr.

53. AES

Av. **CONSTAN-TINVS AVG.** Bust, Constantin I, drapat, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **D N CONSTANTINI MAX AVG.** Legendă circulară; pe două rânduri într-o coroană de lauri **VOT/XX** _____ C.p.e.

SMHA

Ax 12, G = 2,80 g, D = 18,03 x 18,13 mm; M.O., inv. I 14.056/28, bine conservată.

RIC VII, p. 549, nr. 56. Heraclea, anii 321-324 d.Hr.

54. AES

Av. **CONSTAN-TINVS AVG.** Efigia împăratului Constantin I, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **SARMATIA-DEVICTA.** Victoria în mers spre dr., ține un trofeu, iar cu piciorul dr. pe grumazul unui captiv. _____ C.p.e.

PTR,

Ax 6, G = 2,76 g, D = 17,76 x 18,92 mm; M.O., inv. I 14.056/2, bine conservată.

RIC VII, p. 201, nr. 429. Trier, anii 323-324 d.Hr.

55. AES

Av. **CON[STAN-TI]NVS AVG.** Efigia împăratului Constantin I, laureat, spre dr.

Rv. **[VI]CTORI[AE DD AVGGQ] NN.** Două Victorii față în față, fiecare ține câte o coroană și o ramură de palmier • **ASIS**

Ax 12, G = 1,13 g, D = 15,44 x 15,70 mm; M.O., inv. I 14.057/25, ștearsă în parte.

RIC ?. Siscia, anii ? d.Hr.

LICINIUS II

56. AES

Av. **D N VAL LICIN LICINIVS NOB C.** Bustul lui Licinius II, spre dr., cuirasat, poartă suliță pe umărul dr. și scut pe umărul la st. C.p.e.

Rv. **IOVI CONS-ERVATORI.** Jupiter, în picioare din față, cu capul spre st. ține *hlamida* pe umărul st., în mâna dr. Victoria pe un fulger, cu st. se sprijină de sceptru; un

X

vultur în față la picioare în st., cu coroană în cioc. Prizonier în dr., la pământ. III

SMKA'

Ax 12, G = 2,27 g, D = 18,50 x 18.60 mm; M.O., inv. I 14.054, bine conservată, patină nobilă.

R.I.C. VII, p. 646, nr.18. Cyzicus, anii 321- 324 d.Hr.

CRISPUS (Caesar 317-326)

57. AES

Av. **IVL CRI-SPVS NOB C.** Efigia lui Crispus, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **[CAE]SARVM NOSTRORVM.** Legendă circulară; pe două rânduri într-o coroană de lauri **[V]OT/[X]**, monetărie indescifrabilă. C.p.e.

Ax 12, G = 2,43 g, D = 17,18 x 18,08 mm; M.O., inv. I 14.056/27, la rv. prezintă în partea de jos o depunere, patină nobilă.

R.I.C. VII, p. 115, nr. 291, Londra?, anii 323-324 d.Hr.; sau p.202, nr. 431, Trier, anii 323-324 d. Hr.; sau p. 445, nr. 172, Siscia, anii 321-324 d. Hr. ori p. 446, nr. 181, anii 321-324 d.Hr.

58. AES

Av. **IVL CRIS-PVS NOB C.** Efigia lui Crispus, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **CAESARVM NOSTRORVM.** Legendă circulară; pe două rânduri într-o coroană de lauri **VOT/X**, ultimul semn din catalog de la p. 444

_____ C.p.e.

ASIS

Ax 12, G = 3,37 g, D = 18,72 x 18,83 mm; M.O., inv. I 14.047/1, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 445, nr. 169, Siscia, anii 321-324 d. Hr.

59. AES

Av. **FL IVL CRISPVS NOB CAES.** Bustul lui Crispus, laureat, spre st. C.p.e.

Rv. **CAESARVM NOSTRORVM.** Legendă circulară; pe două rânduri într-o coroană de lauri **VOT/X** _____ C.p.e.

TSAVI

Ax 12, G = 3,49 g, D = 19,38 x 18,56 mm; M.O., inv. I 14.042/4, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 513, nr. 125, Tesalonic, an 324 d.Hr.

60. AES

Av. **CRISPVS-[NOB] CAES.** Bustul lui Crispus, laureat, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **PROVIDEN – TIAE CAESS.** Arc de triumf cu două turnulețe, o steluță deasupra, jos semnele monetăriei _____ C.p.e.

SMHA?

Ax 12, G = 2,89 g, D = 20,12 x 20,90 mm; M.O., inv. I 14.056/34, ștersă în unele părți la av/rv., patină nobilă.

RIC VII, p. 551, nr. 75, Heraclea?, anii 325-326 d.Hr.

61. Follis

Av. **FL IVL CRISPVS NOB CAES**. Bustul lui Crispus, laureat, drapat, cuirasat, spre st. C.p.e.

Rv. **PROVIDEN – TIAE AVGG.**: Arc de triumf cu două turnulețe, o steluță deasupra, jos semnele monetăriei _____ C.p.e.

SMANTE

Ax 12, G = 2,71 g, D = 19,31 x 19,38 mm; M.O., inv. I 14.042/5, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 688, nr. 64, Antiohia, anii 325-326 d.Hr.

HELENA

62. AES

Av. **FL HELENA-AVGVSTA**. Bustul Helenei la dr. diademată, cu mantie, și cu colier. C.p.e.

Rv. **SECVRITAS-REIPVBLICE**. Securitas în picioare spre st., ține în jos o ramură, își ridică rochia cu mâna dr. _____ C.p.e.

SMKT

Ax 6, G = 2,77 g, D = 18,60 x 19,97 mm; M.O., inv. I 14.057/14, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 649, nr. 39, Cyzicus, anii 325-326 d.Hr.

CONSTANTIUS II (Caesar 324-337)

63. AES

Av. **FL IVL CONSTANTIVS NOB C**. Bustul lui Constantius II, laureat, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **PROVIDEN – TIAE CAESS.**: Arc de triumf cu două turnulețe, o steluță deasupra, jos semnele monetăriei _____ C.p.e.

SMANTH

Ax 12, G = 3,23 g, D = 20,4 x 20 mm; M.O., inv. I 3294, nr. vechi 13.838, A64/259(4), bine conservată.

RIC VII, p. 688, nr. 66, Antiohia, anii 325-326 d.Hr.

64. AES

Av. **[CONSTAN]-TIVS P F AVG**. Bustul lui Constantius II, laureat, drapat, cuirasat, spre dr.

Rv. **[PA]CI-PVBLICA**. Împăratul? în picioare din față, în ținută militară, spre st., ține în mână dr. un glob, iar în st. o sulită; monetăria în afara flanului monedei.

Ax 6, G = 2,53 g, D = 14,24 x 13,33 mm; M.O. inv. I 14056/25, bine conservată, patină nobilă.

RIC?, monetărie incertă.

CONSTANTINUS– Constantin cel Mare (Caesar 306-307; Augustus 307-337)

65. AES

Av. **CONSTAN-TINVS AVG**. Bust, Constantin I, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **D N CONSTANTINI MAX AVG.** Legendă circulară; pe două rânduri într-o coroană de lauri **VOT/XXX** _____ C.p.e.

SMHA

Ax 12, G = 2,02 g, D = 17,88 x 17,94 mm; M.O., inv. I 14.056/13, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 550, nr. 69. Heraclea, anii 325-326 d.Hr.

66. AES

Av. **CONSTAN-TINVS AVG.** Bust, Constantin I, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **D N CONSTANTINI MAX AVG.** Legendă circulară; pe două rânduri într-o coroană de lauri **VOT/XXX** _____ C.p.e.

SMHA

Ax 12, G = 3,45 g, D = 18,58 x 19,07 mm; M.O., inv. I 14.056/29, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 550, nr. 69. Heraclea, anii 325-326 d.Hr.

67. AES

Av. **CONSTAN-TINVS AVG.** Bust, Constantin I, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **D N CONSTANTINI MAX AVG.** Legendă circulară; pe două rânduri într-o coroană de lauri **VOT/XXX** _____ C.p.e.

SMHB

Ax 12, G = 3,16 g, D = 19,02 x 18,67 mm; M.O., inv. I 14.056/11, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 550, nr. 69. Heraclea, anii 325-326 d.Hr.

68. AES

Av. **CONSTAN-TINVS AVG.** Bust, Constantin I, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **PROVIDEN – TIAE AVGG.** Arc de triumf cu două turnulețe, o steluță deasupra, jos semnele monetăriei _____ C.p.e.

SMKA

Ax 6, G = 3,13 g, D = 17,83 x 18,22 mm; M.O., inv. I 14.056/6, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 648, nr. 34. Cyzicus, anii 325-326 d.Hr.

69. AES

Av. **CONSTAN-TINVS AVG.** Efigia împăratului Constantin I, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **PROVIDEN – TIAE AVGG.** Arc de triumf cu două turnulețe, o steluță deasupra, jos semnele monetăriei **Δ|€** _____ C.p.e.

SMANTA

Ax 6, G = 2,89 g, D = 19,77 x 19,33 mm; M.O., inv. I 14.056/1, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 688, nr. 63. Antiohia, anii 325-326 d.Hr.

70. AES

Av. **CONSTAN-TINVS AVG.** Bust, Constantin I, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **PROVIDEN – TIAE AVGG.** Arc de triumf cu două turnulețe, o steluță deasupra, jos semnele monetăriei _____ C.p.e.

·SMKΓ·

Ax 6, G = 2,99 g, D = 18,48 x 19,30 mm; M.O., inv. I 14.056/7, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 650, nr. 44. Cyzicus, anii 326-327 d.Hr.

71. AES

Av. **CONSTAN-TINVS AVG.** Bust, Constantin I, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **PROVIDEN – TIAE AVGG.** Arc de triumf cu două turnulețe, o steluță deasupra, jos semnele monetăriei _____ C.p.e.

·SMKT·

Ax 6, G = 3,25 g, D = 19,85 x 20,25 mm; M.O., inv. I 14.056/5, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 650, nr. 44. Cyzicus, anii 326-327 d.Hr.

72. AES

Av. **[CO]NSTAN-TINVS AVG.** Bust, Constantin I, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **PROVIDEN – TIAE AVGG.** Arc de triumf cu două turnulețe, o steluță deasupra, jos semnele monetăriei   I   C.p.e.

SMTSA'

Ax 6, G = 2,96 g, D = 18,76 x 19,32 mm; M.O., inv. I 14.056/10, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 518, nr. 153. Tesalonic, anii 326-328 d.Hr.

73. AES

Av. **CONSTAN-TINVS AVG.** Bust, Constantin I, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **PROVIDEN – TIAE AVGG.** Arc de triumf cu două turnulețe, o steluță deasupra, jos semnele monetăriei   I   C.p.e.

SMTSA'

Ax 6, G = 2,98 g, D = 17,88 x 19,35 mm; M.O., inv. I 14.057/5, bine conservată, patină nobilă.

R.I.C. VII, p. 518, nr. 153. Tesalonic, anii 326-328 d.Hr.

74. AES

Av. **CONSTAN-TINVS AVG.** Bust, Constantin I, rozete diadematate, drapat cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **PROVIDEN-TIAE AVGG.** Arc de triumf cu două turnulețe, o steluță deasupra, jos semnele monetăriei _____ C.p.e.

SMTSI'

Ax 12, G = 4,07 g, D = 18,2 x 18,4 mm; M.O., inv. I 3292/2, vechi 13.835 A64/259(1), bine conservată.

RIC VII, p. 518, nr. 154. Tesalonic, anii 326-328 d.Hr.

75. AES

Av. **CONSTAN-TINVS AVG.** Bust, Constantin I, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **PROVIDEN – TIAE AVGG.** Arc de triumf cu două turnulețe, o steluță deasupra, jos semnele monetăriei   ·I   C.p.e.

SMKA'

Ax 6, G = 3,14 g, D = 19,14 x 19,03 mm; M.O., inv. I 14.056/3, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 651, nr. 51. Cyzicus, anii 327-328 d.Hr.

76. AES

Av. **CONSTAN-TINVS AVG.** Bust, Constantin I, laureat, spre dr. C.p.e.

Rv. **PRO[VI]DEN – TIAE A[V]GG.** Arc de triumf cu două turnulețe, o steluță deasupra, jos semnele monetăriei _____ C.p.e.

ASIS semilună cu punct în mijloc

Ax 6, G = 2,99 g, D = 18,03 x 18,50 mm; M.O., inv. I 14.057/1, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 452, nr. 214. Siscia, anii 328-329 d.Hr.

CONSTANTIUS II (Caesar 324-337)

77. AES

Av. **FL IVL CONSTANTIVS NOB C.** Bustul lui Constantius II, laureat, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **PROVIDEN – TIAE CAESS.**: Arc de triumf cu două turnulețe, o steluță deasupra, jos semnele monetăriei _____ C.p.e.

ASIS semilună

Ax 12, G = 2,82 g, D = 17,9 x 18,6 mm; M.O., inv. I 3292/1, nr. vechi 13.841, A64/259(4), bine conservată.

RIC VII, p. 452, nr. 217, Siscia, anii 328-329 d.Hr.

URBS ROMA

78. AES

Av. **VRBS-ROMA.** Bust, Roma, cu coif și armură, spre st. C.p.e.

Rv. Lupoanca sre st., la care sug doi copii; deasupra două steluțe. _____ C.p.e.

SMTSC

Ax 12, G = 1,76 g, D = 18,08 x 18,83 mm.

M.O., inv. 14.056/19, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 524, nr. 187. Tesalonic, anii 330-333 d.Hr.

79. AES

Av. **VRBS-ROMA.** Bust, Roma, cu coif și armură, spre st. C.p.e.

Rv. Lupoanca sre st., la care sug doi copii; deasupra două steluțe. _____ C.p.e.

SMTSC

Ax 6, G = 1,77 g, D = 17,33 x 17,90 mm; M.O., inv. I 14.056/17, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 524, nr. 187. Tesalonic, anii 330-333 d.Hr.

80. AES

Av. **VRBS-ROMA.** Bust, Roma, cu coif și armură, spre st. C.p.e.

Rv. Lupoanca sre st., la care sug doi copii; deasupra două steluțe. _____ C.p.e.

·SMHC·

Ax 12, G = 2,72 g, D = 17,29 x 18,57 mm; M.O., inv. I 14.056/18, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 558, nr. 124. Heraclea, anii 330-333 d.Hr.

CONSTANTIUS II (Caesar 324-337)

81. AES

Av. **FL IVL CONSTANTIVS NOB C.** Bustul lui Constantius II, laureat, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA EXERC-ITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi două stindarde. _____C.p.e.

CONSA

Ax 12, G = 2,32 g, D = 17 x 18 mm; M.O., inv. I 14.056/30, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 579, nr. 61, Constantinopol, anii 330-333 d.Hr.

82. AES

Av. **FL IVL CONSTANTIVS NOB C**. Bustul lui Constantius II, laureat, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA EXERC-ITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi două stindarde. _____C.p.e.

SMKT

Ax 12, G = 2,31 g, D = 18,19 x 17,86 mm; M.O., inv. I 14.056/26, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 654, nr. 69. Cyzicus, anii 330, 334 d.Hr.

CONSTANTINUS – Constantin cel Mare (Caesar 306-307; Augustus 307-337)

83. As

Av. **CONS[TANTI]NVS MAX AVG**. Bustul împăratului Constantinus I, cu rozete diadematate, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA EXERC-ITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi două stindarde. _____C.p.e.

SMTSA

Ax 6, G = 2,56 g, D = 17,12 x 17,42 mm; M.O., inv. I 14.057/3, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 524, nr. 183. Tesalonic, anii 330-333 d.Hr.

84. As

Av. **CONSTANTI-NVS MAX AVG**. Bustul împăratului Constantinus I, cu rozete diadematate, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA EXERC-ITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi două stindarde. _____C.p.e.

SMHA

Ax 12, G = 2,12 g, D = 15,39 x 15,79 mm; M.O., inv. I 14.057/10, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 557, nr. 111. Heraclea, anii 330-333 d.Hr.

85. As

Av. **CONSTANTI-NVS MAX AVG**. Bustul împăratului Constantinus I, cu rozete diadematate, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA EXERC-ITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi două stindarde. _____C.p.e.

SMHB

Ax 12, G = 2,12 g, D = 18,15 x 17,84 mm; M.O., inv. I 14.056/44, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 558, nr. 121. Heraclea, anii 330-333 d.Hr.

86. As

Av. **[CONSTA]NT[II]-NVS MAX AVG**. Bustul împăratului Constantinus I, cu rozete diademate, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA EXERC-ITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi două stindarde. _____C.p.e.

CONSA

Ax 6, G = 1,86 g, D = 17,09 x 16,22 mm; M.O., inv. I 14.057/11, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 579, nr. 59. Constantinopol, anii 330-333 d.Hr.

87. As

Av. **CONSTANTI-[NVS] MAX AVG**. Bustul împăratului Constantinus I, cu rozete diademate, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA [EXERC]-ITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi două stindarde. _____C.p.e.

SMKA

Ax 6, G = 3,01 g, D = 15,05 x 15,72 mm; M.O., inv. I 14.057/21, bine conservată.

RIC VII, p. 653, nr. 65. Cyzicus, anii 330, 334 d.Hr.

CONSTANTINUS II (Caesar 317-337)

88. As

Av. **CONSTANTINVS IVN NOB C**. Bustul lui Constantinus II, cu perle diademate, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA EXERC-ITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi două stindarde. _____C.p.e.

SMKE

Ax 12, G = 1,49 g, D = 15,13 x 16,23 mm; M.O., inv. I 14.057/12, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 655, nr. 83. Cyzicus, anii 331, 333-334 d.Hr.

89. As

Av. **CONSTANTINVS IVN NOB C**. Bustul lui Constantinus II, laureat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA EXERC-ITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi două stindarde. _____C.p.e.

·ASIS·

Ax 12, G = 2,68 g, D = 17,93 x 18,03 mm; M.O., inv. I 14.057/15, bine conservată.

RIC VII, p. 455, nr. 236. Siscia, anii 334-335 d.Hr.

CONSTANTINUS– Constantin cel Mare (Caesar 306-307; Augustus 307-337)

90. As

Av. **CONSTANTI-NVS MAX [AVG]**. Bustul împăratului Constantinus I, cu rozete diadematate, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA EXERC-ITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi două stindarde. _____C.p.e.

·CONSH·

Ax 6, G = 1,69 g, D = 15,80 x 18,47 mm; M.O., inv. I 14.056/21, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 582, nr. 80. Constantinopol, anii 333-335 d.Hr.

91. As

Av. **CONSTANTI-[NVS MAX AVG]**. Bustul împăratului Constantinus I, cu rozete diadematate, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA EXERC-ITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi două stindarde. _____C.p.e.

·ASIS·

Ax 6, G = 2,15 g, D = 17,99 x 17,57 mm; M.O., inv. I 14.057/13, bine conservată, ștersă parțial legenda av., patină nobilă.

RIC VII, p. 455, nr. 235, Siscia, anii 334-335 d.Hr.

URBS ROMA

92. AES

Av. **VRBS-ROMA**. Bust, Roma, cu coif și armură, spre st. C.p.e.

Rv. Lupoanca spre st., la care sug doi copii; deasupra două stelute. _____C.p.e.

·BSIS·

Ax 6, G = 2,07 g, D = 17,07 x 17,93 mm; M.O., inv. I 14.056/16, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 456, nr. 240. Siscia, anii 335-336 d.Hr.

93. AES

Av. **VRBS-ROMA**. Bust, Roma, cu coif și armură, spre st. C.p.e.

Rv. Lupoanca spre st., la care sug doi copii; deasupra două stelute. _____C.p.e.

*SMKT

Ax 12, G = 2,39 g, D = 17,64 x 18,78 mm; M.O., inv. I 14.057/9, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 658, nr. 118. Cyzicus, anii 335-336 d.Hr.

CONSTANTINUS – Constantin cel Mare (Caesar 306-307; Augustus 307-337)

94. As

Av. **CONSTAN[TI-NVS] MAX AVG**. Bustul împăratului Constantinus I, cu rozete diadematate, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-[IA EXER]CITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi un stindard. _____C.p.e.

SMTSΓ

Ax 12, G = 1,21 g, D = 15,32 x 15,78 mm; M.O., inv. I 14.056/15, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 529, nr. 232. Tesalonic, anii 336-337 d.Hr.

95. As

Av. **CONSTANTI-NVS MAX AVG**. Bustul împăratului Constantinus I, cu rozete diademat, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA EXERC-ITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi două stindarde. _____C.p.e.

SMNA

Ax 12, G = 2,23 g, D = 17,83 x 18,73 mm; M.O., inv. I 14.056/27, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 635, nr. 199. Nicomedia, anii 336-337 d.Hr.

CONSTANTIUS II (Caesar 324-337)

96. AES

Av. **FL IVL CONSTANTIVS NOB C**. Bustul lui Constantius I, laureat, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA EXERC-ITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi două stindarde. _____C.p.e.

CONST·

Ax 6, G = 1,96 g, D = 17,7 x 18,2 mm; M.O., inv. I 3295, vechi A64/ 254(5), bine conservată.

RIC VII, p. 581, nr. 75. Constantinopol, anii 333-335 d.Hr.

97. As

Av. **FL IVL CONSTANTIVS NOB C**. Bustul lui Constantius I, laureat, drapat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA EXER-CITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi două stindarde. _____C.p.e.

SMTSA

Ax 6, G = 2,67 g, D = 18,85 x 18,50 mm; M.O., inv. I 14.057/22, bine conservată, patină nobilă.

RIC VII, p. 529, nr. 224. Tesalonic, anii 336-337 d.Hr.

III. De la moartea lui Constantin cel Mare la sfârșitul dinastiei constantiniene (337-364)

CONSTANTIUS II (337-364)

98. Bronz

Av. **CONSTAN-[T]IVS P F AVG**. Bustul împăratului Constantius II, drapat, diademat și cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLOR-IA EX[ERC]-ITVS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi un stindard. _____C.p.e.

·ASIS·

Ax 12, G = 1,70 g; D = 16,38 x 16,15 mm; M.O., inv. I 14.057/24; ștersă în unele locuri, mediocru conservată.

RIC VIII, p. 355, seria a doua: stindard cu crisma pe bener, nr. 103 sau 104. Siscia, 9 septembrie 337- primăvara 340 d.Hr.

CONSTANS (337-350)

99. AES

Av. **DN CONSTA-NS P F AVG**. Capul împăratului descoperit, laureat, spre dr. C.p.e.
Rv. **GLOR-IA EXERC-ITUS**. Doi soldați, în picioare, cu cască, față în față, țin fiecare în mână câte o sulită cu vârful inversat, cu cealaltă mână se sprijină de un scut; între cei doi un stindard. _____ C.p.e.

CONSA

Ax 6, G = 1,36 g, D = 14,17 x 14,91 mm; M.O., inv. I 14.056/32, bine conservată, patină nobilă.

RIC VIII, p. 449, prima grupă, nr. 28. Constantinopol, 9 septembrie 337- primăvara 340 d.Hr.

100. AES

Av. **DN CONSTANS P F AVG**. Capul împăratului descoperit, laureat, spre dr. C.p.e.
Rv. Indescifrabil.

1,22 g, D = 16 x 16,53 mm, M.O., inv. I 14.056/28, rv. indescifrabil, patină nobilă.

RIC VIII, p. 407?, prima grupă, nr. ?, Tesalonic?, 9 septembrie 337- primăvara 340? d.Hr.

CONSTANTINOPOL

101. AES

Av. **CON[ST]AN-[T]INOPOLIS**. Constantinopolis spre st. spiralat, ține o ramură și un stindard, în spate o proră.

Rv. Victoria, în picioare, din față, cu privirea spre st., cu piciorul dr. pe o proră, ține un sceptru dispus transversal în mâna dr., iar cu st. se sprijină de un scut. _____* C.p.e.

SMA[NA]

Ax 6, G = 1,33 g; D = 14,51 x 14,12 mm.

M.O., inv. I 14057/26; mediocru conservată.

RIC VIII, p. 515, prima serie, nr. 38 . Antiohia, 9 septembrie 337- sfârșitul lui 347 d.Hr.

CONSTANS (337-350)

102. AES

Av. **CONSTAN-S P F AVG**. Capul împăratului descoperit, perlat, diademat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **[VI]CTORIAE DD AVGGQ NN**. Două Victorii față în față, fiecare ține câte o coroană și o ramură de palmier. **ASIS** C.p.e.

Ax 6, G = 1,32 g, D = 15,63 x 16,20 mm; M.O., inv. I 14.056/31, bine conservată, patină nobilă.

RIC VIII, p. 363, prima grupă, a doua serie, nr. 183. Siscia, anii 347-348 d.Hr.

103. AES

Av. **CONSTANS-P F AV[G]**. Capul împăratului descoperit, drapat, cuirasat, laureat și rozete diadematate, spre dr. C.p.e.

Rv. **VICTORIA[E DD AV]GGQ NN**. Două Victorii față în față, fiecare ține câte o coroană și o ramură de palmier. **SMTSB** C.p.e.

Ax 6, G = 1,53 g, D = 15,02 x 15,48 mm; M.O., inv. I 14.042/3, bine conservată, patină nobilă.

RIC VIII, p. 411, prima grupă, nr. 100. Tesalonic, anii 347-348 d.Hr.

CONSTANTIUS II (337-361)

104. AES

Av. **CONSTANT-IVS P F AVG**. Capul împăratului descoperit, drapat, cuirasat, laureat și rozete diademat, spre dr. C.p.e.

Rv. **VICTORIAE DD AVGGQ NN**. Două Victorii față în față, fiecare ține câte o coroană și o ramură de palmier. **ASIS** C.p.e.

Ax 12, G = 1,48 g, D = 15,6 x 15,5 mm; M.O., inv. I 3298, nr. vechi 13.843, A64/259(9), bine conservată.

RIC VIII, p. 363, a doua serie, nr. 182, Siscia, anii 347-348 d.Hr.

105. Bronz

Av. **DN CONSTAN-TIVS [PF AVG]**. Bustul împăratului Constantius II, drapat, diademat și cuirasat, spre dr.

Rv. **[FEL TEMP] RE-PARATIO**. Soldat cu cască, ține în mâna st. o sulită, orientată spre dr., capul întors spre st; cu mâna dr. înjunghie figura uni barbar căzut la picioarele sale. **TRP**, deasupra în st. litera **A**. C.p.e.

Ax 12, G = 3,52 g; D = 18,7 x 18,7 mm; M.O., inv. I 3293/2; nr. vechi 13845; A 64/259(11); mediocru conservată.

RIC VIII, p. 182, nr. 83, a treia grupă, Lyons, anii 348-350 d.Hr.

106. Bronz

Av. **DN CONSTAN-TIVS PF AVG**. Bustul împăratului Constantius II, drapat, diademat și cuirasat, spre st. C.p.e.

Rv. **FEL[TEMP]- REPARATIO**, în exergă **CON[SA]**. Împăratul în ținută militară, spre st., ridică un stindard cu hristogramă cu mâna dr., iar cu st. se sprijină de un scut; în fața împăratului se află doi captivi în picioare. C.p.e.

Ax 6, G = 3,97 g; D = 22 x 21,3 mm; M.O., inv. I 3296/1; nr. vechi 13840; A 64/259(6); ștearsă la rv.

RIC VIII, p. 454, nr. 84, a treia grupă, Constantinopol, anii 348-351 d.Hr.

107. Bronz

Av. **DN [CONSTAN]-TIVS P F AVG**. Bustul împăratului Constantius II, drapat, cu perle diademat, cuirasat, spre dr.

Rv. **[FEL]TEMP RE-PARATIO**, Soldat cu coif spre st., scut la st., cu sulita împunge un călăreț; ține piciorul se un scut la dr. Călărețul este diademat și cu barbă; în fața soldatului sunt împrăștiate arme la st. în exergă **CONSA**.

Ax 7, G = 2,24 g; D = 16,4 x 16 mm; M.O., inv. I 3293/1; nr. vechi 13844; A 64/259(10); mediocru conservată.

RIC VIII, p. 458, nr. 119, a doua grupă, Constantinopol, 15 martie 351- 6 noiembrie 355 d.Hr.

108. Bronz

Av. **DN CONSTAN-TIVS P F AVG.** Bustul împăratului Constantius II, drapat, cu perle diademat, cuirasat, spre dr.

Rv. **FEL TEMP RE-PARATIO**, Soldat cu coif spre st., scut la st., cu sulița împunge un călăreț; ține piciorul se un scut la dr. Călărețul este diademat și cu barbă; în fața soldatului sunt împrăștiate arme la st. în exergă **ASIRM.**

Ax 6, G = 2,67 g; D = 18,87 x 17,2 mm; M.O., inv. I 3293/4; nr. vechi 13837; A 64/259(3); bine conservată.

RIC VIII, p. 388, a teria serie, nr. 48, Sirmium, septembrie 351- 6 noiembrie 355 d.Hr.

109. Bronz

Av. **[DN CO]NSTAN-TIVS P F AVG.** Bustul împăratului Constantius II, drapat, cu perle diademat, cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **[FEL TEMP RE-PARA]TIO**, Soldat cu coif spre st., scut la st., cu sulița împunge un călăreț; ține piciorul se un scut la dr. Călărețul este diademat și cu barbă; în fața soldatului sunt împrăștiate arme la st. în exergă **ASIRM.**

Ax 6, G = 2,14 g; D = 16,6 x 17 mm; M.O., inv. I 3300; nr. vechi 13847; A 65/260; bine conservată.

RIC VIII, p. 388, a teria serie, nr. 48, Sirmium, septembrie 351- 6 noiembrie 355 d.Hr.

110. Bronz

Av. **[DN] CONSTA[N-TIVS] P F AVG.** Bustul împăratului Constantius II, drapat, diademat și cuirasat, spre dr.

Rv. **VICTORIAE DD AVGGQ NN.** Două Victoriei față în față, fiecare ține câte o coroană și o ramură de palmier, în exergă **SMTSA.**

Ax 6, G = 1,28 g; D = 14,57 x 13,8 mm; M.O., inv. I 3299; nr. vechi 13846; A 64/259(12); mediocru conservată.

RIC VIII, p. 411, a doua grupă, nr. 99, Thesalonic, 347-348 d.Hr.

111. Bronz

Av. **DN CONSTAN-TIVS PF AVG.** Bustul împăratului Constantius II, drapat, diademat și cuirasat, spre st. C.p.e.

Rv. **FEL TEMP- REPARAT[IO]**, în exergă **CONSA.** C.p.e.

Ax 6, G = 2,42 g; D = 17,9 x 16,5 mm; M.O., inv. I 3293/3; nr. vechi 13836; A 64/259(2); prezintă o lipitură cu un corp străin folosit probabil pentru cercei la rv. jos.

LRBC, nr. 2022. Constantinopol, 346-350 d.Hr.

112. Follis

Av. **DN CONSTAN-TIVS P F AVG.** Bustul împăratului, drapat, cuirasat, cu perle diademat, spre dr. În spatele bustului împăratului **A.** C.p.e.

Rv. **CONCORDIA-MILITVM.** Împăratul, diademat și în ținută militară, din față, cu capul spre st.; deasupra capului stea. În ambele mâini ține câte un stindard cu *christograma* pe bener. **III I** C.p.e.

ASISU

Ax 6, G = 4,76 g, D = 21,69 x 21,58 mm; M.O., inv. I 14.056/14, bine conservată, patină nobilă.

RIC VIII, p. 371, nr. 301. Siscia, 25 decembrie 350- august 351 d.Hr.

113. AES

Av. **DN CONSTAN-TIVS P F AVG.** Bustul împăratului, drapat, cuirasat, cu perle diademat, glob în mâna dr., spre st. C.p.e.

Rv. **FEL TEMP REPARATIO**. Împăratul cu capul descoperit în ținută militară, în picioare spre st., în mâna dr. ține un stindard cu cristogramă, iar cu st. se sprijină de un scut. În față doi captivi ținând capetele întoarse. N?| C.p.e.

[AQP:]

Ax 6, G = 3,15 g, D = 21,44 x 20,47 mm; M.O., inv. I 14.057/18, bine conservată, patină nobilă.

RIC VIII, p. 329, nr. 149, Aquileia, 19 ianuarie 350- septembrie 352 d.Hr.

114. AES

Av. **D N CONSTAN-TIVS [P F] A[VG]**. Bustul împăratului, cu capul descoperit, drapat, cuirasat, cu perle diadematate, spre dr.

Rv. **FEL [T]EMP REPARATIO**. Soldat cu coif spre st., cu scut la st., împunge un călăreț cu sulița; scut jos la dr. Călărețul este cu capul gol, se întoarce către soldat, și întinde în braț. _____ .

ASIRM●

Ax 12, G = 2,45 g, D = 18,20 x 17,52 mm; M.O., inv. I 14.057/20, ștersă în parte, patină nobilă mai ales la av.

RIC VIII, p. 388, nr. 52, a treia serie, fără literă în spatele bustului împăratului, Sirmium, septembrie 351 - iarna 354 d.Hr.

115. AES

Av. **DN CONSTAN-TIVS P F AVG**. Bustul împăratului, drapat, cuirasat, cu perle diadematate, spre dr. C.p.e.

Rv. **FEL TEMP [RE]-PARATIO**. Soldat cu coif spre st., cu scut la st., împunge un călăreț cu sulița; scut jos la dr. Călărețul este cu capul gol, se întoarce către soldat, și întinde un braț (dar călărețul poartă bonetă ascuțită). _____ C.p.e.

ASIS=

Ax 6, G = 2,23 g, D = 17,85 x 18,53 mm; M.O., inv. I 14.057/23, bine conservată, patină nobilă.

RIC VIII, p. 375, nr. 352, a doua serie, fără literă în spatele bustului împăratului. Siscia, 28 septembrie 351- 6 noiembrie 355 d.Hr.

CONSTANS (337-350)

116. AES

Av. **CONSTANS- P F AVG**. Bustul împăratului, drapat, laureat, perle diadematate, spre dr. C.p.e.

Rv. **[VI]CTORIAE DD AVGG Q NN**. Două Victorii față în față, fiecare ține câte o coroană și o ramură de palmier. _____ C.p.e.

SMTSA

Ax 12, G = 1,31 g, D = 15,81 x 16,19 mm; M.O., inv. I 14.042/6, bine conservată, patină nobilă.

RIC. VIII, p. 411, nr. 104. Thesalonic, anii 347-348 d.Hr.

117. AES

Av. **CONSTANS- P F AVG**. Bustul împăratului, drapat, laureat, perle diadematate, spre dr. C.p.e.

Rv. **VICTORIAE DD AVGG Q NN**. Două Victorii față în față, fiecare ține câte o coroană și o ramură de palmier. _____ C.p.e.

SMTSA

Ax 12, G = 1,91 g, D = 15,38 x 16,87 mm; M.O., inv. I 14.056/20, bine conservată, patină nobilă.

RIC VIII, p. 411, nr. 104. Thesalonic, anii 347-348 d.Hr.

118. Follis

Av. **DN CONSTA-NS P F AVG**. Bustul împăratului, laureat, drapat, spre st. C.p.e.

Rv. **FEL· TEMP-REPA[RATIO]**. Împăratul, cu capul descoperit și în ținută militară, din față spre st., în mâna dr. ține un stindard cu *christograma* și în st. ține un scut. În fața sa se află doi prizonieri la pământ purtând lanțuri stg. față în față, cu capetele întoarse unul către altul. * | C.p.e.

ASISR

Ax 12, G = 4,02 g, D = 21,12 x 19,59 mm; M.O., inv. I 14.052/13, puțin ștersă, la rv. unele depuneri care fac imaginea neclară, patină nobilă.

RIC VIII, p. 365, a doua grupă, prima serie, nr. 226. Siscia, anii 348-350 d.Hr.

119. AES

Av. **DN CONSTA-NS P F AVG**. Bustul împăratului, drapat, cuirasat, cu perle diadematate, spre dr. C.p.e.

Rv. **FEL TEMP-REPARATIO**. Împăratul, în ținută militară, din față spre st., pe o galeră, ține pasărea phoenix pe un glob și stindard cu *christogramă* pe bener; mai jos Victoria așezată la cârmă C.p.e.

TEST

Ax 6, G = 2,82 g, D = 19,31 x 17,96 mm; M.O., inv. I 14.047/3, bine conservată, patină nobilă.

RIC VIII, p. 412, a doua grupă, prima serie: fără literă în spatele bustului, nr. 120.

Tesalonic, anii 348-350 d.Hr.

IULIANUS AUGUSTUS (361-363)

120. Folles

Av. **DN FL CL IVLI-ANVS PF AVG**. Bustul împăratului Iulianus, drapat, diademat și cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **SECVRITAS REIPVB**, în exergă **ΝΙΚΤ.**, în câmp bou spre dr., având steluță între coarne și alta la mijloc. C.p.e.

Ax 8, G = 8,46 g; D = 26,6 x 28,4 mm; M.O., inv. I 3307/2; nr. vechi 13858; A 66/261(1); bine conservată, patină nobilă.

RIC 118, anii 3 noiembrie 361 – 26 iunie 363; LRBC, nr. 2319. Nicomedia, 361-363 d.Hr, sigla monetăriei, ultima literă diferită.

121. Follis

Av. **DN FL CL IVLIAS-NVS P F AVG**. Bustul împăratului, perle diadematate, drapat și cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **SECVRITAS REI-PVB**. Bou, în picioare din față, cu capul spre dr.; deasupra două steluțe, **CONSPA**. C.p.e.

Ax 12, G = 6,42 g; D = 26,71 x 26,60 mm; M.O., inv. I 3307/1; nr. vechi 13859; A 66/261(2); bine conservată.

RIC VIII, p. 462, nr. 161, Constantinopol, 3 noiembrie 361-26 iunie 363.

d.Hr.

122. Follis

Av. **DN FL CL IVLIAS-NVS P F AVG.** Bustul împăratului, perle diademat, drapat și cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **SECVIRITAS REI-PVB.** Bou, în picioare din față, cu capul spre dr.; deasupra două steluțe, **NIKI.** C.p.e.

Ax 6, G = 8,46 g; D = 27 x 28,7 mm; M.O., inv. I 3307/2; nr. vechi 138578; A 66/261(1); bine conservată.

RIC VIII, p. 483, nr. 119, Nicomedia, 3 noiembrie 361-26 iunie 363 d.Hr.

123. Folles

Av. **DN FL CL IVLI-ANVS PF AVG.** Bustul împăratului Iulianus, drapat, diademat și cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **SECVRITAS REIPVB.** în exergă **CONSPA.**, în câmp bou spre dr., având deasupra coarnelor două steluțe. C.p.e.

Ax 12, G = 6,42 g; D = 26,7 x 26,8 mm; M.O., inv. I 3307/1; nr. vechi 13859; A 66/261(2); bine conservată, patină nobilă.

LRBC, nr. 2056. Constantinopol, 361-363 d.Hr.

IOVIANUS (363-364)

124. AES

Av. **DN IOVIA-NVS P F AVG.** Bustul împăratului, cuirasat, cu barbă, spre dr. C.p.e.

Rv. **VOT/V/MVLT/X.** Legenda într-o cunună lauri **ASIRM.** C.p.e.

Ax 6, G = 3,32 g; D = 18,6 x 20 mm; M.O., inv. I 3308; nr. vechi 13860; A 67/262; bine conservată, patină nobilă.

RIC VIII, p. 394, nr. 118, Sirmium, 23 iunie 363-17 februarie 364 d.Hr.

IV. De la proclamarea lui Valentinian I la moartea lui Valens (364-378)

VALENS (364-378)

125. AES III

Av. **DN VALEN-S PF AVG.** Bustul împăratului, perle diademat, drapat, și cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLORIA RO-MANORVM.** Împăratul în picioare din față, cu privirea spre dr., cu mâna dr. ține un prizonier, în st. ridică *labarum*. C.p.e. **ASIRM.**

Ax. 12; G = 2,27 g; D = 17, 3 x 19 mm; M.O., inv. I 3314/2; nr. vechi 13867; A 69/264/(1), bine conservată, patină nobilă.

RIC IX, p. 158, nr. 4b, Sirmium, 25 februarie 364 – sfârșit 364 d.Hr.

126. Bronz – AES III.

Av. **DN VALEN-S PF AVG.** Bustul împăratului, drapat, diademat și cuirasat spre dr. C.p.e.

Rv. **GLORIA RO-MANORVM.** Împăratul în picioare din față, cu privirea spre dr., cu mâna dr. ține un prizonier, în st. ridică *labarum* _____ C.p.e.

DBSISC

Ax. 12; G = 2,07 g; D = 17,3 x 18,4 mm; M.O., inv. I 3314/1; nr. vechi 13871; A 69/264/(5), bine conservată, patină nobilă.

RIC IX, p. 546, 5(b), Siscia, 25 februarie 364 – 24 august 367 d.Hr.

127. AES III.

Av. **DN VALEN-S PF AVG.** Bustul împăratului, drapat, diademat și cuirasat spre dr. C.p.e.

Rv. **GLORIA RO-MANORVM**. Împăratul în picioare din față, cu privirea spre dr., cu mâna dr. ține un prizonier, în st. ridică *labarum*. Marca monetăriei în afara flanului. C.p.e. Ax. 7; G = 2,65 g; D = 16,3 x 16,5 mm; M.O., inv. I 3314/3; nr. vechi 13870; A 69/264/(4), bine conservată, patină nobilă.

RIC ?; LRBC, nr. 1272. atelier neprecizat, 364-367 d.Hr.

128. AES III.

Av. **DN VALEN-S PF AVG**. Bustul împăratului, drapat, diademat și cuirasat spre dr.

Rv. **SECVRITAS-REIPUBLICAE**. Victoria în mers spre st., ține în mâna dr. o cunună, iar în cea st., frunză de palmier. C.p.e.*

P | M
ASISC

Ax. 6; G = 1,78 g; D = 17 x 16,6 mm; M.O., inv. I 3315/1; nr. vechi 13868; A 69/264/(2), bine conservată, patină nobilă.

RIC IX, p. 147, nr. 15 (b), a doua perioadă, p. 141, nr. XVI, Siscia, 24 august 367 – 17 noiembrie 375 d.Hr.

129. AES III.

Av. **DN VALEN-S PF AVG**. Bustul împăratului, drapat, diademat și cuirasat spre dr.

Rv. **SECVRITAS-REIPUBLICAE**. Victoria în mers spre st., ține în mâna dr. o cunună, iar în cea st. frunză de palmier. C.p.e.*

P | M
ASISC

Ax. 6; G = 2,57 g; D = 17 x 17,7 mm; M.O., inv. I 3315/2; nr. vechi 13869; A 69/264/(3), bine conservată, patină nobilă.

RIC IX, p. 147, nr. 15 (b), a doua perioadă, p. 141, nr. XVI, Siscia, 24 august 367 – 17 noiembrie 375 d.Hr.

130. AES III

Av. **DN VALEN-S PF AVG**. Bustul împăratului, drapat, diademat și cuirasat spre dr.

Rv. **SECVRITAS-REIPUBLICAE**, în exergă **ASISCE**, în câmp în st. litera **R** (inversat) și linioară având sub aceasta litera **A** una sub alta, iar în dr. litera **S** și • sub aceasta.

Victoria în mers spre st., ține în mâna dr. o cunună, iar în cea stângă o frunză de palmier.

C.p.e.

Ax. 9; G = 3,03 g; D = 18, 3 x 17,6 mm; M.O., inv. I 3316; nr. vechi 13872; A 69/264/(6), bine conservată, patină nobilă.

RIC IX, p. 147, nr. 15(b), a doua perioadă, p. 143, nr. XXVII, Siscia 24 august 367 – 17 noiembrie 375 d.Hr.

VALENTINIANUS I (364-375)

131. AES

Av. **DN VALENTINI –ANVS PF AVG**. Bustul împăratului Valentinian, drapat, diademat și curiasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLORIA RO-MANORVM**. Împăratul în picioare din față, cu privirea spre dr., cu mâna dr. ține un prizonier, în st. ridică *labarum*. C.p.e. | R

BSISC

Ax 7; G = 2,45 g; D = 16,6 x 17 mm; M.O., inv. I 3319/2; nr. vechi 13887; A 68/263(2); bine conservată, patină nobilă.

RIC. IX, p.147, nr.14 (a), a doua perioadă, p. 141, nr. X, Siscia, 24 august 367 – 17 noiembrie 375 d.Hr.

132. AES III

Av. **DN VALENTINI –ANVS PF AVG.** Bustul împăratului Valentinian, drapat, diademat și curiasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLORIA RO-MANORVM.** Împăratul în picioare din față, cu privirea spre dr., cu mâna dr. ține un prizonier, în st. ridică *labarum*.

*

C.p.e. .   **M|F**
TSISC

Ax 6; G = 2,12 g; D = 8 x 17,9 mm; M.O., inv. I 3319/I; nr. vechi 13886; A 65/263(1); bine conservată, patină nobilă.

RIC. IX, p.147, nr.14 (a), a doua perioadă, p. 141, nr. XVI, Siscia, 24 august 367 – 17 noiembrie 375 d.Hr.

133. AES

Av. **DN VALENTINI –ANVS P F AVG.** Bustul împăratului Valentinian, drapat, diademat și curiasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **SECVRITAS-REIPUBLICAE.** Victoria în mers spre st., ține în mâna dr. o cunună, iar în cea st. frunză de palmier.   **D|** C.p.e.

ASISC

Ax. 6; G = 2,14 g; D = 17,6 x 17,9 mm; M.O., inv. I 3320; nr. vechi 13888; A 68/263/(3), bine conservată, patină nobilă.

RIC IX, p. 147, nr.15 (a), a doua perioadă, p. 141, nr. XII, Siscia, 24 august 367 – 17 noiembrie 375 d.Hr.

134. AES III

Av. **DN VALENTINI –[ANVS PF AVG].** Bustul împăratului Valentinian, cu perle diademat, drapat și curiasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **GLORIA RO-[MAN]ORVM.** Împăratul în picioare din față, cu privirea spre dr., cu mâna dr. ține un prizonier, în st. ridică *labarum*.

    C.p.e.

TESA

Ax 6; G = 1,23 g; D = 16 mm; M.O., inv. I 6.104; nr. vechi 10.308; A 52/247; lipsă o parte.

RIC. IX, p.148, nr. 26 (a), a doua perioadă, Tesalonic, 24 august 367 – 17 noiembrie 375 d.Hr.

GRATIANUS (Augustus 367-383)

135. Bronz – AES II

Av. **DN GRATIA-NVS PF AVG.** Bustul împăratului la dr., perlat – diademat, drapat, cuiriasat. C.p.e.

Rv. **REPARATIO – REIPUB.** Împăratul în picioare din față, cu capul spre st., cu mâna dr. întinsă către un om îngenunchiat, iar cu mâna st. Victoria așezată pe un glob.   **I**

SMTES'

C.p.e

Ax. 12; G = 5,47 g; D = 23,7 x 24,5 mm; M.O., inv. I 3328; nr. vechi 13912; A 70/265, bine conservată, patină nobilă (raritate).

RIC IX, p.181, nr. 37(a), marca 3. Thessalonic, a doua perioadă: 17 noiembrie 375-9 august 378.

V. De la moartea lui Valens la moartea lui Teodosius cel Mare (378-395)
VALENTINIANUS II (375-392)

136. Bronz - AES III

Av. **DN VALENTINI –ANVS P F AVG.** Bustul împăratului Valentinian, drapat, diademat și cuirasat, spre dr.

Rv. **GLORIA RO-MANORVM.** Împăratul în picioare din față, cu privirea spre dr., cu mâna dr. ține un prizonier, în st. ridică *labarum*. IA C.p.e.

TES

Ax 12; G = 2,35 g; D = 15,7 x 17 mm; M.O., inv. I 3319/3; nr. vechi 13889; A 68/263(4); bine conservată, patină nobilă.

RIC IX, p. 186, nr. 60(a), a doua perioadă, Thesalonic, 25 august 383 – 28 august 388 d. Hr.

137. BZ - AES I

Av. **DN VALENTINI –ANVS PF AVG.** Bustul împăratului Valentinian, perlat-diademat drapat și cuirasat, spre dr. C.p.e.

Rv. **RESTITV[TOR REI]PVBLICAE.** Împăratul în picioare din față, cu privirea spre dr., cu mâna dr. ține *labarum* (sau stindar cu cruce) și cu st. ridică o Victorie pe un glob.

ANTA. C.p.e.

Ax 12; G = 1,92 g; D = 17,16 x 17,62 mm; M.O., inv. I 14.047/2; bine conservată; patină nobilă.

RIC IX, p. 274, nr.9(a), Antiohia; 25 februarie 364 – 24 august 367 d.Hr.

138. AES III

Av. **DN VALENTINI –ANVS PF AVG.** Bustul împăratului Valentinian, drapat, diademat și cuirasat, spre dr.

Rv. **SECVRITAS-REIPVBLICAE.** Victoria în zbor, spre st., ține în mâna dr., o altă Victorie și frunză de palmier în st. C.p.e. D

∪ASISC

Ax 7; G = 2,14 g; D = 17, 6 x 18,6 mm; M.O., inv.I 3320; nr. vechi 13888; A 68/263(3); bine conservată, patină nobilă.

RIC IX, p. 147, nr.15(a), a doua perioadă, 24 august 367 – 17 noiembrie 375; LRBC, nr. 1308. Siscia, 367-375 d.Hr.

139. Aes II

Av. **DN VALENTINIANVS PF AVG.** Bustul împăratului, drapat, diademat, cuirasat spre dr. C.p.e.

Rv. **REPARATIO REIPVB.** Împăratul din față, cu capul spre st., cu mâna dr. ridică un prizonier genunchiat și ține Victoria așezată pe un glob în st. C.p.e. **SMNB.**

Ax. 12; G = 4,26 g; D = 21,6 x 21,6 mm.

M.O., inv. I 3329; nr. vechi I 3915; A 7/266, bine conservată, patină nobilă, lipsă puțin margine st.

RIC 27(b). Nicomedia, 2 august 378 – 25 august 383 d. Hr.

THEODOSIUS I (379-395)

140. Bronz – AES III

Av. **DN THEODO-SIVS PF AVG.** Bustul împăratului, perlat-diademat și cuirasat, spre dr.

Rv. **SPES RE-IPVBLICAE.** Împăratul din față, cu capul spre dr., ține *labarum* în mâna dr. și glob în cea st.; la dr. la picioare prizonier; marcă de control **RT.** C.p.e.

Av 7, G = 2,30 g; D = 15,2 x 16,4 mm; M.O., inv. I 3332; nr. vechi 13919; A 72/267; bine conservată.

RIC 63(b). Roma, a șasea perioadă: 28 august 388 – 6 septembrie 394 d. Hr.